

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Посланичка група **СРПСКИ ПОКРЕТ ДВЕРИ – ПАТРИОТСКИ БЛОК**
15. септембар 2022. године
Београд

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу одредбе чл. 107. ст. 1. Устава Републике Србије, те члана 40. ст. 1. тачке 1. Закона о Народној скупштини и чл. 150. ст. 1. и 190. ст. 1. Пословника Народне скупштине, подносимо **ПРЕДЛОГ ДЕКЛАРАЦИЈЕ О ЗАШТИТИ ЋИРИЛИЦЕ И ОЧУВАЊУ КЊИЖЕВНОГ И КУЛТУРНОГ БЛАГА СРПСКОГ ЈЕЗИКА НАСТАЛОГ НА ЛАТИНИЦИ**, с предлогом да се узме у претрес.

Народни посланици:

Бошко Обрадовић

Мр Иван Костић

Проф. др Тамара Миленковић Керковић

Милован Јаковљевић

Радмила Васић

Борко Пушкић

ПРЕДЛОГ

Полазећи од Устава Републике Србије који у члану 10. јасно прописује да су у Републици Србији у службеној употреби српски језик и ћирилично писмо,

Имајући у виду

- да су језик и писмо основне карактеристике националног идентитета,
- да за друге народе није карактеристично да имају два писма и да двоазбучје представља проблем у културном, просветном и економском смислу,
- да је ћирилица једно од најпрепознатљивијих обележја културне историје Срба, о чему сведоче сви најзначајнији писани споменици наше културе,
- да се у међународним стандардима међу језицима који користе латинична писма не наводи српски језик, због чега се све што је до сада написано латиницом на српском језику у светским библиотечким фондовима књижи у хрватску културну баштину,
- да домаћа латиница није подударна са латинском и европском латиницом, тако да не представља никакву компаративну предност у односу на ћирилицу,
- да је ћирилица једно од најсавршенијих и графички најлепших писама света,

Узимајући у обзир да постоји реална опасност да се ћирилица као основно писмо српског језика истисне и потпуно изгуби из употребе у јавној сфери,

Истовремено поштујући језик и писмо националних мањина које живе у Србији, што је и законом регулисано у нашој држави,

Народна скупштина Републике Србије доноси

ДЕКЛАРАЦИЈУ О ЗАШТИТИ ЋИРИЛИЦЕ И ОЧУВАЊУ КЊИЖЕВНОГ И КУЛТУРНОГ БЛАГА СРПСКОГ ЈЕЗИКА НАСТАЛОГ НА ЛАТИНИЦИ

1. Народна скупштина Републике Србије позива све државне институције Републике Србије да предузму неопходне мере ради заштите ћирилице и делатног унапређења употребе овог писма.
2. Народна скупштина Републике Србије ће кроз измене и допуне Закона о службеној употреби језика и писма додатно законски регулисати употребу ћирилице у јавној сфери, што ће подразумевати и казнене одредбе за непоштовање коришћења ћирилице у јавној употреби.
3. Народна скупштина Републике Србије сматра да сви јавни натписи у Србији морају бити истакнути на ћириличном писму.
4. Народна скупштина Републике Србије позива министарства просвете и културе у Влади Републике Србије да активније раде на унапређењу коришћења ћириличног писма код младих, посебно имајући у виду да је употреба ћирилице у потпуности усклађена са савременим информационим технологијама.
5. Народна скупштина Републике Србије позива, а закон ће ускоро и обавезивати све штампане и електронске медије у Републици Србији да своје садржаје објављују на ћирилици и тако допринесу очувању овог писма.

6. Народна скупштина Републике Србије позива све издавачке куће и културне делатнике из Републике Србије да своја дела објављују на ћирилици.
7. Народна скупштина Републике Србије апелује на Српску академију наука и уметности, Матицу српску, Српску књижевну задругу и друге важне научне и културне институције да се пуном снагом укључе и пруже стручну подршку ради очувања и унапређења употребе ћирилице.
8. Народна скупштина Републике Србије сматра неопходним израду Стратегије очувања ћирилице на целокупном говорном подручју српског језика, јер је нестајање ћирилице сигуран знак постепеног губљења националног идентитета Срба који живе ван Србије.
9. Народна скупштина Републике Србије тражи од надлежних државних органа хитно сабирање и чување свеукупног књижевног блага српског језика насталог на латиници, које треба пренети и на основно писмо српског језика – ћирилицу, и тако га сачувати за будућност.
10. Народна скупштина Републике Србије тражи од надлежних државних органа да се ово књижевно благо настало на латиници у међународној научној јавности заштити као део културне историје Срба, јер се ради о књижевним делима насталим на српском језику.

У Београду,2022. године

ПРЕДСЕДНИК НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

Уставни основ за доношење ове декларације садржан је у одредби чл. 99. ст. 1. тач. 7. Устава Републике Србије, којим је прописано да Народна скупштина доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике Србије, као и у одредби чл. 8. ст. 1. Закона о Народној скупштини, којим је, између осталог, прописано да Народна скупштина доноси декларације.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

Полазећи од уставне одредбе која прописује да су у Републици Србији у службеној употреби српски језик и ћирилично писмо, те садржински идентичне одредбе Закона о службеној употреби језика и писама, неопходно је да Народна скупштина Републике Србије коначно заузме јасан и недвосмислен став по овом кључном питању.

Предлогом ове декларације подносилац жели да Народна скупштина, као најважније представничко тело српског народа, обавезе све државне институције да се додатно ангажују по питању заштите и унапређења ћирилице као званичног писма Републике Србије и основног обележја српског националног идентитета.

Сведоци смо да је протеклих деценија ћирилично писмо све више угрожено, да се његова примена потискује у други план, а да се уставне и законске норме које гарантују заштиту српског језика и ћириличног писма не поштују. Двоазбучје, као карактеристика, није својствено већини других народа, те сматрамо да, с обзиром на ову особеност код српског народа, држава и државне институције морају посебну пажњу да посвете заштити ћирилице као основног српског писма и једног од најзначајнијих и најпрепознатљивијих обележја многовековне културне историје Срба.

Сматрамо да постоји реална опасност да се ћирилица као основно писмо српског језика истисне и потпуно изгуби из употребе у јавној сфери, што сматрамо недопустивим. Нажалост, делује да они који би понајвише требало да деле ову нашу бригу, то не чине. Питање заштите ћирилице као основног српског писма за државне институције није приоритет, већ сасвим споредна тема, која не завређује већу пажњу. Оваква ситуацији у Србији влада већ деценијама. Доношење ове декларације би био почетни корак у правом смеру, у смеру промене односа државе према основном српском писму и једном од главних обележја идентитета већинског народа државе Србије.

Такође, напомињемо да аргумент по којем латиница представља компаративну предност у односу на ћирилицу напросто не стоји, с обзиром да српска латиница није подударна са латинском и европском латиницом.

Предложеном декларацијом Народна скупштина ће се обавезати да уређењем законске материје, пре свега изменама и допунама Закона о службеној употреби језика и писма, појача заштиту ћирилице у смислу додатног регулисања употребе ћирилице у јавној сфери. Неопходно је да наведене измене и допуне садрже и посебне казнене одредбе за непоштовање коришћења ћирилице у јавној употреби. Наиме, казнене одредбе као један од битних елемената сваке гране права, неспорно ће утицати на веће поштовање основних законских одредби о употреби ћириличног писма у јавној сфери.

Сфера употребе ћирилице коју сматрамо посебно значајним јесте употреба овог писма код младих. Министарства просвете и културе у Влади Републике Србије морају активније радити на унапређењу коришћења ћирилице код младих. Неопходно је да се овом питању приступи озбиљно и делатно, без налажења било каквих изговора, нарочито с обзиром да је употреба ћирилице у потпуности усклађена са савременим информационим технологијама. Пример који би доношењем ове декларације поставиле државне институције, предвођене Народном скупштином, као највишим представничким телом грађана Србије, биле би обавезане да следе све важне научне, културне и друге институције, издавачке куће и други културни делатници.

Надаље, неопходно је да се приступи изради Стратегије очувања ћирилице на целокупном говорном подручју српског језика. Израда наведене стратегије мора бити камен темељац процеса очувања основног српског писма, те у њеној припреми, изради и доношењу учешће треба да узму не само државне, већ и све друге важне научне и културне институције. Покретач овог пројекта мора бити Народна скупштина.

Предложеном декларацијом се ствара основа да државне институције пруже адекватнију заштиту ћириличног писма, а да се употреба ћирилице унапреди, а њено присуство у јавној сфери појача. Неопходно је да Народна скупштина Републике Србије коначно формулише недвосмислен и јасан политички став који ће пратити све друге државне и недржавне институције, те да ова декларација послужи као својеврсни покретач стварања нове српске културне политике, културне политике која је нашој држави и народу више него потребна.

III ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

За спровођење ове декларације нису потребна додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.